

MARINA ALMAȘAN

CU RIȘA
PRIN
ORĂȘUL
VIIȚORULUI

Jurnal de călătorie la Seoul

Prefețe de: Alex. Ștefănescu, Călin Fabian,
Octavian Andronic, Dumitru-Dorin Prunariu,
Mircea Radu

CORINT
BOOKS

—2017—

1

EXTEMPORAL LA... CULTURĂ GENERALĂ

Ori de câte ori plec, pentru prima oară, spre un colț de lume, indiferent care este acela, încep prin a recapitula cele cunoscute de mine despre țara respectivă. E ca un soi de extemporal pe care mi-l dau mie însămi, respectând aceleași reguli învățate în școală: îmi acord un timp-limită, nu am voie să copiez și încerc să dau din mine tot ceea ce știu.

Asta am și făcut, în secunda doi, după ce Ambasada Republicii Coreea la București m-a informat, oficial, că o delegație compusă din mine, un cameraman și un fotoreporter va fi invitată, în vară, pentru o săptămână, la Seoul, în cadrul unui program de promovare a Coreei de Sud, inițiat de KOCIS. La început, am fost inundată de o uriașă bucurie (era unul din colțurile de lume la care de mult jinduiam),

apoi am dansat puțin, de una singură, prin casă, după care... am scos o foaie imaginară de hârtie și mi-am dat extemporalul de care vă vorbeam! „Ce știi despre Coreea de Sud?” – a răsunat, doar în urechile mele, vocea dascălului nevăzut. M-am concentrat o clipă, rozând vârful creionului, nevăzut și el, așa cum făceam în copilărie, și mi-am adunat, într-o ordine aleatorie, fragmentele de cultură generală legate de Coreea de Sud...

În minte mi-a venit, pentru început, imaginea unor calendare din copilăria mea (din acelea 3D, care păreau în relief și în care aveai senzația că, strecurându-ți arătătorul, pătrunzi oarecum în peisaj!). Fiecare lună a anului era, țin minte, însoțită de un chip impecabil de coreeană, frumoasă foc, având o față de porțelan și purtând niște straie largi, colorate în toate culorile curcubeului. Ai mei primiseră calendarul de la niște prieteni călători prin lume și, timp de un an, am servit cu toții masa împreună cu câte una din aceste frumuseți divine. Ați ghicit: mama atârname calendarul pe peretele din bucătărie.

Apoi m-am gândit instantaneu la logo-ul SAM-SUNG de pe destule din aparatele mele casnice. Țin minte că, ori de câte ori vânzătorii îmi spuneau: „Lu-ați-l pe acesta, e SAMSUNG!”, acesta era argumentul suprem pentru a scoate cardul din portofel.

Mi-am amintit subit și de episodul petrecut nu atât de demult când, vrând să-mi schimb mașina, unii și

alții se întreceau în a-mi recomanda diverse mărci de automobile. Foarte des intra în ecuație Hyundai; de fapt, abia atunci aflasem că Hyundai este o marcă coreeană. Țin minte că am frunzărit cu înfrigurare cataloagele lucioase de la showroom și găsisem chiar destule modele care mi-au făcut cu ochiul, reușind aproape să mă convingă. În final, însă, am optat pentru altceva, găsindu-se destui binevoitori care să mă sperie că, fiind „la capătul Pământului” Coreea, o să-mi blestem zilele când va veni vorba să-mi procur piese de schimb.

Apoi s-a pus problema să cumpăr, în câteva rânduri, instalații de aer condiționat (pentru mine, pentru locuința părinților și pentru alte spații mistuite de căldură). Am făcut o medie a tuturor sugestiilor și am ales, în final, LG. Nu am regretat niciodată: acum, în locuințele noastre vara este mereu răcoare și iarna – cald! Am aflat mult mai târziu, mărturisesc, că LG e o firmă coreeană. Pe atunci nu mă interesa decât „ieftin și bun”.

Dar „legăturile” mele cu Coreea nu sfârșesc aici. De când am pus pe picioare site-ul *femeide10.ro*, mi s-a întâmplat să traduc de câteva ori, de pe site-urile străine, materiale extrem de interesante legate de tenul impecabil al coreencelor. Am tradus, nu numai cu atenția de a nu greși, lingvistic vorbind, dar mai ales cu cea de a și reține informațiile. Judecând după frecvența cu care întâlneam astfel de articole în mediul

virtual al diferitelor țări, am dedus că, într-adevăr, pielea locuitoarelor Coreei reprezintă un reper, ceva spectaculos, lucru pe care-l constataseam și eu, de altfel, din acel calendar de odinioară din bucătăria alor mei. Procedurile recomandate de persoanele intervievate prin articolele respective mi se păreau a fi însă destul de complicate și, de aceea, m-am rezumat să le traduc și să mă minunez de ele, de la mantinelă!

A venit apoi o perioadă în viața mea în care întâlnirile cu Coreea de Sud deveniseră... zilnice! Da, da, nu e loc de mirare, pentru că, timp de aproape un an, emisiunea mea matinală „Femei de 10, Bărbați de 10” începea exact după ce curgeau genericele de final ale unui foarte vizionat serial istoric coreean! Astfel se face că și eu, și Mircea Radu, colegul meu de prezentare, stăteam cu ochii înșurubați în monitoare, privind atenți la ultimele minute ale intrigilor și frumoaselor peisaje coreene de pe monitorul din platoul de filmare și așteptând să ni se dea semnalul pentru a adresa tradiționalul „Bună dimineața!” matinalilor noștri telespectatori. În graficele de audiență ale TVR, serialul cu pricina obținea cifre-record, românii părând a fi fascinați de istoria poporului coreean, de imaginația scenariștilor, de frumoasele decoruri, costume și peisaje și, poate, mai mult decât toate celelalte la un loc, de lookul impecabil al actrițelor coreene!

Desigur, mai erau elemente disparate care întregeau imaginea globală a Coreei din mintea mea: niște

documentare spectaculoase despre Seoul, văzute pe National Geographic, apoi știrile legate de situația tensionată din zonă, datorată vecinilor din Nord, apoi un restaurant coreean din București, pe lângă care trecusem de câteva ori, fără să fi avut însă inspirația de a intra.

Nu știam pe atunci că și KIA este tot o marcă de automobile coreeană (o divizie a Hyundai, de fapt), pentru că aveam, și din acest punct de vedere, cel puțin doi cunoscuți care conduceau câte o KIA; deci, indirect, era un alt element „coreean” din viața mea!

...Extemporalul meu s-a încheiat, timpul a expirat, la fel ca și cunoștințele mele despre Țara Dimineților Liniștite. Nota pe care mi-am pus-o nu a fost una chiar mulțumitoare. „Mai ai de învățat!” – mi-a șoptit vocea dascălului invizibil.

Devenise clar: călătoria în Coreea de Sud, care se prefigura la orizont, era cât se poate de necesară pentru obținerea unei note maxime la un eventual extemporal viitor!

2

SEOUL, DIN GOANA AUTOBUZULUI ROȘU

Dacă drumurile vieții vă vor aduce vreodată la Seoul (mă încapățânez să cred în puterea exemplului meu!), e bine să învățați, încă de acasă, formulele absolut necesare: „Bună ziua!”, „La revedere!”, „Mulțumesc!”

Parcă pentru a le veni turiștilor cu limba împletită în ajutor, coreenii folosesc o singură expresie, care cumulează salutarile zilei – „Bună dimineața!”, „Bună ziua!” și „Bună seara!”. Nu trebuie decât să roștiți: *Ann-yeong-haseyo!* Ceea ce, în traducere liberă, ar însemna „Fii pe pace!”. Cu „Mulțumesc!” e o chestiune ceva mai complicată. De fapt, cu el trebuia să și încep, pentru că politețea este trăsătura definitorie a coreenilor. Grație confucianismului, aici încă mai întâlnim un respect acerb față de persoanele mai în vârstă și față de cele cu un statut social superior.

De fapt, politețea face, cred, parte din ADN-ul coreenilor și, dacă veți asezona „mulțumesc”-ul vostru stângaci („*Kamsa-hamnida!*”) cu o pronunțată plecăciune, veți putea fi lesne confundați cu un coreean! Eventual, unul „sub acoperire”!

Din observațiile personale, dar și din informațiile primite de la „persoanele de contact”(!), pot spune că engleza s-a infiltrat binișor în societatea coreeană. Te poți înțelege cu locuitorii Seoulului, în special cu cei tineri, dacă apelezi la limba lui Shakespeare; până și indicatoarele stradale au început să fie bilingve. La fel și explicațiile din muzee și expoziții și cele de pe etichetele majorității mărfurilor din galantare.

Și tot limba engleză ne-a surâs, într-o bună zi, și de pe pânțele purpuriu al unuia din diversele mijloace de transport încercate de noi la Seoul: autobuzul „Hop-on, Hop-off”.

...Acest set de cuvinte le este foarte familiar amatorilor de călătorii. Dar și ceilalți își vor aminti despre ce este vorba în momentul în care pe sub nas le va trece unul din acele autobuze cu două etaje (cel de sus fiind descoperit), tapetate cu puzderie de reclame turistice și destinate tururilor de oraș pentru vizitatorii de pretutindeni.

Iar dacă genul acesta de autobuze a ajuns să apară până și în București, la Seoul „Hop-on, Hop-off”

funcționează de muuultă vreme! Principiul este unul foarte simplu: cumperi bilet, ți se atașează la mână o brățară din hârtie cerată – semnul „de recunoaștere”! –, după care îți ocupi locul preferat în autobuz. De regulă, lumea se înghesuie la etaj, unde senzația că orașul vine peste tine este foarte puternică! Și, cu urechile pâlnie, pentru a nu rata niciuna din explicațiile ce răzbat din difuzoare sau din căști, începi să admiri peisajele ce se derulează în jurul tău, cu rapiditatea unui film turistic de excelentă calitate. Apoi fotografii, filmări cu telefonul mobil, selfie-uri, „uau”-uri, „Ia uite, bă, acolo, în dreapta!”-uri și alte asemenea lor, toate acestea se subînțeleg...

Până aici a fost latura „Hop-on”. Când ceea ce vezi, din mașină, te seduce definitiv, te poți da jos și poți vizita în amănunt zona sau obiectivul vizat, după care te poți sui înapoi, dar nu în același autobuz (care a plecat demult!), ci într-unul din următoarele autobuze similare. Nu-ți va fi controlată decât brățara de la mână, care devine astfel paspartuul tău! Mașinile se succed la fiecare oră, oprindu-se fix în același loc în care ai și coborât. Și uite-așa, îți poți „construi” o zi de vacanță la Seoul, tot urcând, coborând, vizitând și urcând la loc. Nu-ți uita însă șapca și ochelarii de soare, căci la etajul superior, fermecat fiind de cele văzute în jurul tău, riști să uiți de tine și să faci insolație (asta dacă, firește, nu te surprinde vreo neașteptată ploaie torențială!).

...Suntem, așadar, și noi la etajul superior al unui astfel de autobuz roșu. Avem brățări, aparate de fotografiat, camere de filmat, ghide și... o dorință nebună de a parcurge orașul de la un capăt la altul, încercând să identificăm imaginile pe care le văzuserăm în cărți, reviste, documentare și chiar aici, în zilele anterioare. Afară e arșiță, nici pic de nor pe cer (hei, musonule prognozat, unde ești!?! Le-ai dat previziunile peste cap!), iar etajul de sus nu ne conține decât pe noi, ca și cum așa fusese aranjat de către organizatori! Drept care ne putem mișca în voie, chiar dacă stilul abrupt de conducere al șoferului de autobuz ne cam izbește de toate scaunele... Din difuzoare, în engleză, o voce cristalină, sincronizată perfect cu traseul pe care-l străbatem, ne oferă informații pe care nu prididesc să le notez. Soarele ne bate-n cap, iar eu, pe Marian *la* cap: „Filmează aia..., aia..., aia!” Totul e superb, este uluitoare împletirea asta dintre vechi și nou, palatele descinse parcă din manualele de istorie, zgârie-norii cu geometrii futuriste, catedralele și templele, verdele mult, adunat în parcuri, ba uite chiar și o demonstrație de protest, în zona Reședinței prezidențiale. Demonstrații ne fac cu mâna la vederea camerei de filmat și ne strigă ceva, probabil motivul supărării lor. Ghidele ne anunță că trecem pe lângă punctul unde au loc foarte des astfel de manifestații. Sunt însă pașnice și, de cele mai multe ori, soluționate favorabil. Polițiștii

care păzesc zona ne fac și ei cu mâna! „Filmează, Marian!” ... N-ai să vezi, la noi, polițiști atât de deschiși și de prietenoși!

În timp ce absorbim, ca o sugativă, imaginile ce curg împrejurul nostru, îmi notez niște informații privind Seulul, pe care, mai trăgând cu ochiul în salvatorul Google coreean, mi le ofera Yoo Jin.

Situat în centrul Peninsulei Coreea, Seoul este cel mai mare oraș din Coreea de Sud și, de peste 600 de ani, capitala ei. A continuat să fie capitală și după stabilirea Republicii Coreea în 1948, pierzându-și acest titlu numai pentru o scurtă perioadă de timp, pe durata Războiului Coreei. Orașul este situat în nord-vestul țării, pe râul Han, cel mai mare râu din țară.

Zona Națională a Capitalei Seoul, ce include metropola Incheon (îmi amintesc că am aterizat, da, pe aeroportul Incheon!) și majoritatea provinciei Gyeonggi, numără nici mai mult, nici mai puțin de... 25,6 milioane de locuitori! Este, așadar, a doua cea mai mare zonă metropolitană din lume! Trăiește în ea peste jumătate din populația Coreei de Sud. Din aceasta, aproape un sfert are „buletin de Seoul”, făcându-l cel mai puternic centru economic, politic și cultural sud-coreean. Seoul este considerat un oraș global, fiind, în 2012, al optulea în Indexul Orașelor Globale ale Lumii.

Cele 10 milioane de locuitori fac din orașul Seoul unul dintre cele mai populate orașe de pe planetă. Cifrele de densitate i-au permis să devină și orașul cu cele mai multe conexiuni digitale din economia globală. Și tot în topuri figurează și cele peste un milion de vehicule înregistrate aici și care cauzează frecvent blocaje de trafic – culmea! – în special după miezul nopții.

Orașul Seoul a fost întemeiat în anul 18 î.H. Manualele de istorie punctează că atunci Baekje – unul din cele Trei Regate ale Coreei – și-a stabilit capitala fix în acest loc. Pe tot timpul dinastiei Joseon și al Imperiului Coreean, Seoul și-a exercitat rolul de capitală a Imperiului.

Seoulul gemen de obiective istorice și culturale, de aceea turiștii împătimiți au ce vizita aici. Bunăoară, Zona Națională a Capitalei Seoul găzduiește nici mai mult, nici mai puțin decât patru monumente care fac parte din patrimoniul UNESCO: Palatul Changdeokgung, fortăreața Hwaseong, templul Jongmyo și Mormintele Regale ale Dinastiei Joseon.

Seoulul a intrat în conștiința locuitorilor planetei și prin mega-evenimentele a căror gazdă a fost: vă mai amintiți, cu siguranță, Jocurile Olimpice de vară din anul 1988 și Campionatul Mondial de Fotbal din 2002.

Pentru cei atenți la proveniența marilor branduri internaționale, nu este un lucru nou: așa cum am

spus ceva mai devreme, în Seoul se află sediile principale ale multinaționalelor Samsung, LG, Hyundai și Daewoo.

De pe margini, îmi atrage atenția o statuie impunătoare, pe care am tot observat-o și în zilele trecute, în mersul nostru. Este, cu siguranță, una dintre figurile emblematice din cărțile de istorie coreene: personajul așezat într-un fotoliu confortabil și ținând în mână o carte voluminoasă pare a fi sculptat în aur. Nu știi dacă este așa, în orice caz, statuia strălucește în soarele arzător și domină, nu doar prin aceasta, întregul bulevard în mijlocul căruia au plasat-o edilii. „Cine este domnul?” o întreb pe Yoo Jin. Aflu că este Sejong cel Mare, considerat a fi „părintele alfabetului coreean”.

Info de la Yoo Jin: alfabetul coreean se numește *hangul* și a fost promulgat de către acest al patrulea rege al dinastiei Joseon. Salonul Merituoșilor, un grup de cărturari care au constituit „echipa de lucru” a lui Sejong, a trudit ani în șir la dezvoltarea și rafinarea noului alfabet, el fiind finalizat în anul 1446. Până atunci, coreenii se chinuiau, de secole întregi, cu complicatul alfabet chinezesc. Noul alfabet era mult mai simplu, semnele sale putând fi însușite chiar și de către oamenii de rând. Circula chiar o zicală în acele vremuri: „Un om deștept se poate obișnui cu ele într-o dimineață; un om prost le poate

învăța în zece zile.” Vă voi mai spune, cu riscul de a vă lăsa cu gurile căscate, că alfabetizarea în Coreea deține un record uluitor: 99 la sută! ...Victor îmi confirmă că, în pofida mersului galopant al autobuzului (participăm, cumva, la un raliu?!?), a reușit să suprindă câteva cadre superbe cu statuia lui Sejong cel Mare...

Între timp, autobuzul ne aduce în zona Gwangjang Market. Este una dintre cele mai vechi piețe din oraș și, observând revărsarea incitantă de tarabe cu *street-food*, luăm la unison decizia de a coborî: se prefigurează un popas extrem de ofertant pentru documentarul nostru...

Autobuzul roșu se pierde în zare, dar cine-l mai vede?!? Privirile noastre scrutează deja ciudățeniile pe care le comercializează, unii și alții, pe la tarabele în aer liber... Îmi găsesc un unghi spectaculos și, în timp ce un vânzător de „ceva ciudat, pe băț” cascadează ochii spre mine, înregistrăm un nou stand-up: „Dragii mei, ne aflăm în Gwangjang Market, una dintre cele mai importante piețe publice din Seoul. Vârsta ei – 100 de ani!....”

CUPRINS

Este ca și cum aș fi vizitat și eu Coreea de Sud.....	7
O pledoarie despre „Da, se poate!”	13
Împărtășirea Marinei	15
Aventuri între vechi și nou, între prezent și viitor	18
Mama răniților ne invită... în Coreea!	21
Prolog – Mai avem multe de învățat despre EI!	23
1. Extemporal la... cultură generală	25
2. Seoul, din goana autobuzului roșu.	30
3. Palatul cu nume greu de pronunțat: Changdeokgung	38
4. Când privești printre picioare și vezi... Orașul!	45
5. Patru etaje în care încape... o Coree întreagă!	51
6. Măinile fermecate ale lui Park Sul Nyeo	58
7. Despre anotimpuri, de sub o umbrelă uriașă	65
8. Prin Seoul, chinuind un flăcău asudat	71
9. Cum s-a făcut de-a absolvit Marina Almășan Academia de Artă Culinară și Cultură din Coreea	77
10. Amintiri despre... Viitor!	86

11. Cu „Arca Marinei” pe râul Han	95
12. Turnul în care filmatul este interzis.	101
13. 24 K nu se referă întotdeauna la... aur!	104
14. DDP – un soi de „Uau!” în coreeană	109
15. Cifrele înroșite din calendarele coreene.	115
16. Din balon, privind către o lume a copiilor	123
17. La o tacla despre modă cu marele Lie Sang Bong	127
18. Pauză de masă! Gătim mâncare coreeană.	134
19. La ce Doamne-Doamne se roagă coreenii?	141
20. O „grădină zoologică” plină de simboluri	145
21. Ura! Mergem la teatru! Dar, oare, vom înțelege ceva din el ???.	150
22. Braț la braț cu Soohorang și Bandabi	155
23. Printre roboți, airbaguri și cai-putere.	159
24. Evită cifra 4 în Coreea de Sud!	167
25. Unde ești tu, Elena Udrea?!?	169
26. Chipul de porțelan al femeilor coreene	174
27. Deasupra Pământului, povestind despre broscuțe și ploaie	182
28. În loc de epilog...	187